

Проектний підхід до управління якістю освітніх програм в українській школі

Дмитро Нечипорук,

*аспірант освітньої програми «Менеджмент»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: NechyporukDA@krok.edu.ua,
ORCID: 0009-0003-2320-8760*

Науковий керівник:

Ганна Пазєєва,

*кандидат економічних наук, доцент кафедри управлінських технологій,
заступник завідувача кафедри «Кафедра управлінських технологій»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: pazeevaa@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-6557-6890*

Актуальність теми. Якісна шкільна освіта є одним із значущих питань українського суспільства. В умовах глобалізації та інформатизації середовища цінність освітнього продукту набуває нових вимірів. Сучасний учень потребує навчання, яке актуалізує його унікальний потенціал і таланти, мотивує вчитися та набувати необхідні компетентності. Цей запит вимагає від закладів шкільної освіти пошуку та впровадження ефективних та інноваційних управлінських технологій і механізмів для досягнення освітніх цілей. Застосування проектно-орієнтованого управління зі створення якісної освітньої траєкторії є актуальною темою дослідження та розробки практичних інструментів для отримання якісного освітнього продукту.

Проектний менеджмент широко й успішно застосовується в бізнесі для досягнення поставлених цілей. Такі науковці як: Є. Антипенко, О. Воронова, В. Березіна, С. Павлова, О. Алейнікова, С. Бушуєв, М. Гриньова, Л. Ноздріна, Є. Матвишин, В. Морозов, Л. Пономаренко, О. Полотай, Ф. Фрейх, В. Ящук, І. Новаківський та А. Швіндіна досліджували проектно-орієнтований підхід управління на підприємствах, обґрунтували його значущість і необхідність в управлінні організаціями. У закладах загальної середньої освіти управління проектами використовується фрагментарно. Учні можуть працювати над проектами під час опанування окремих предметів, але ці проекти, як правило, не інтегруються в навчальний процес, а проводяться факультативно (поза навчальним планом) та нерегулярно. Проте дослідження проектного менеджменту в контексті освіти все більше привертає увагу вітчизняних науковців.

Так Рябова З. В. [1] наголошує, що інноваційний розвиток освітньої організації (навчального закладу) має лінійну залежність від розвитку інноваційного потенціалу кожного учасника освітнього процесу, що забезпечується їхньою здатністю організувати свою діяльність як проекту. Сидоренко В. В. [2], аналізуючи зміст компетентностей, визначених у Концепції «Нова українська школа» [3], в Законі України «Про освіту» [4] та Рекомендації Європейського Парламенту та Ради (ЄС) [5], зазначає, що вміння планувати та організувати

проекти для досягнення цілей є складовою інноваційності, ініціативності та практичності.

Ґрунтовний аналіз концептуальних основ проєктного підходу в шкільній освіті викладено в роботі Буркової Л., де проєктний підхід розглядається як «механізм продуктивного розвитку особистості не лише знаннєвої складової, але й уміння шукати та відстоювати аргументи, доводити власну позицію, ефективно взаємодіяти в команді, розвивати самостійність мислення, творчість, ініціативність, рефлексивність власної та командної діяльності...» [6]. Багато вітчизняних учених: Г. Литвиненко, Н. Клясен, О. Придатко, О. Теліженко, В. Лук'янихін, Н. Байстрюченко, І. Осадчий, В. Пітерська, О. Логінов, Л. Логінова, О. Павленко, С. Глівенко, О. Мармаза, В. Карпенко, Г. Антипіна, Л. Ващенко, Л. Буркова та інші, зробили свій вклад у теоретичні дослідження застосування принципів і технологій проєктно-орієнтованого управління в тій чи іншій формі до різних аспектів управління якістю освіти. Окремо слід відзначити наукові дослідження В. Киричука [7], які були реалізовані в системі управління освітніми проєктами особистісного розвитку учнів закладів загальної середньої освіти засобами інтернет-технологій. У співпраці з групою вчених НАПН України, педагогів практиків, практичних психологів та медиків створено та апробовано в трьох експериментах всеукраїнського рівня особистісно-розвивальну освітню систему, яка автоматизована в хмарному сервісі проєктного управління освітнім процесом «Універсал-онлайн».

Однак при наявності достатньої кількості публікацій щодо перспективності проєктного менеджменту в освітній галузі загалом, питання інтеграції освітніх проєктів як міждисциплінарного, інтегруючого компонента якості освітніх програм у закладах середньої освіти потребує подальших ґрунтовних досліджень.

Об'єктом дослідження є процес управління якістю освітніх програм у закладах загальної середньої освіти за рахунок проєктного підходу.

Предметом дослідження є теоретико-методичне забезпечення проєктного підходу, орієнтованого на управління якістю освітніх програм у закладах загальної середньої освіти.

Метою роботи є аналіз системи забезпечення якості освітніх програм у закладах загальної середньої освіти та практичних рекомендацій щодо впровадження управління проєктно-орієнтованого підходу в освітній простір.

Для досягнення мети дослідження в роботі були поставлені **завдання**:

- сформулювати теоретико-методичні засади поняття управління якістю освітніх програм;
- проаналізувати існуючі практики та системи управління якістю освітніх програм;
- запропонувати модель проєктно-орієнтованого управління якістю освітніх програм в українській школі.

Виклад основного матеріалу. Шкільна освіта в Україні зазнала значних трансформацій через пандемію COVID-19 та повномасштабну війну з росією. Перехід на змішане навчання, загроза безпеки учасників освітнього процесу,

втрата доступу до освіти на окупованих та прифронтових територіях України, навчання в умовах стресу та тривожності, зміни в педагогічних колективах, міграція населення за кордон — фактори, які вплинули на стан шкільної освітньої системи, яка функціонує в умовах невизначеності. Попри значний вплив зовнішніх факторів на елементи та взаємозв'язки шкільної освітньої системи, одна з головних функцій системи залишається незмінною — забезпечення якості освіти.

Поняття «якість освіти» є багатогранним та дискусійним. Науковці пропонують різні підходи до визначення та оцінювання якості освіти. Якість освіти як об'єкт управлінського впливу розглядається одночасно з позицій якості освітньої системи, якості освітнього процесу (як процесу споживання наданих освітніх послуг) та якості особистості випускника як результату діяльності освітньої системи за показниками його освіченості та сформованості суспільно значущих цінностей [8].

Інші дослідники зазначають, що «якість освіти як ієрархічна система, компонентами якої є якість результату, якість освітнього процесу та якість умов, де всі компоненти системи взаємопов'язані, і зміни, які відбуватимуться в одному з них, матимуть вплив на інші, тобто якість одного компонента впливає на якість інших» [9]. Одним з елементів якості освітнього процесу є якість освітніх програм який включає в себе єдиний комплекс освітніх компонентів, які повинні бути організовані та сплановані [4]. Якість освітньої програми визначається не тільки її змістом, а також управлінським підходом до її планування, організації та моніторингу. Застосування інноваційних управлінських інструментів має значний потенціал ефективного впливу на якість освітніх програм. Одним з таких інструментів є проєктний підхід, який ефективно застосовується в бізнес-середовищі.

Проєктний підхід має потенціал ефективно вирішити низку проблем, властивих освітньому процесу в українській школі, а саме: відсутність міжпредметних зв'язків; пасивність здобувачів; недостатня орієнтація на практичні навички; одноосібне, а не командне мислення; небажання вчитися поза освітнім процесом; орієнтація на запам'ятовування, а не на глибинне розуміння проблем; недостатня індивідуалізація навчання; акцент на досягнення «середнього рівня» по всіх предметах, а не підсилення унікальних здібностей і талантів; оцінювання як ціль навчання, а не засіб визначення рівня засвоєння матеріалу.

Проєктна діяльність заохочує активну участь учнів у навчальному процесі. Учні стають не лише пасивними споживачами інформації, а й активними творцями, що підвищує їхню мотивацію та зацікавленість у навчанні. Проєктний підхід сприяє розвитку ключових компетенцій XXI століття: критичного та системного мислення, креативності, комунікації, співпраці, здатності до вирішення проблем. Учні навчаються аналізувати інформацію, формулювати гіпотези, працювати в команді, представляти результати своєї роботи та аргументувати свою позицію. Оскільки проєктна діяльність є інтегрованою та практично орієнтованою, учні

краще засвоюють матеріал, а отримані знання та навички застосовують на практиці.

Висновки. Впровадження проєктного підходу сприяє створенню інноваційного освітнього середовища, школи стають більш відкритими до нових технологій, методів навчання та нових сучасних форм взаємодії з учнями. Такі необхідні в сучасному світі якості здобувачі можуть набувати в проєктно-орієнтованому середовищі, як додатковому компоненті освітніх програм, що суттєво збільшує якість освітнього продукту.

Ключові слова: проєктний підхід, управління проєктами, якість освіти, освітні програми, заклад загальної середньої освіти.

Список використаних джерел

1. Рябова З. В. *Проєктний менеджмент як технологія управління інноваційним розвитком навчального закладу*. Вісник післядипломної освіти. Серія: Управління та адміністрування. 2016. № 1. С. 125–135. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpoupra_2016_1_13 (дата звернення: 22.11.2024).
2. Сидоренко В. В. *Концептуальні засади Нової української школи: ключові компетентності, ціннісні орієнтири, освітні результати*. Методист. 2018. № 5. С. 4–21.
3. *Концепція «Нова українська школа» : рішення колегії Міністерства освіти і науки України від 27.10.2016 р.*
4. *Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : Дата оновлення: 10.10.2024*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 24.11.2024).
5. *Рекомендація 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) «Про основні компетенції для навчання протягом усього життя» від 18 грудня 2006 року*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text (дата звернення: 24.11.2024).
6. Буркова Л. *Проєктний підхід в освіті: концептуальні основи. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2015. № 2. С. 6–14.
7. Киричук В. О. *Упровадження системи управління освітніми проєктами особистісного розвитку учнів закладів загальної середньої освіти засобами інтернет-технологій. Післядипломна освіта в Україні*. 2018. № 2. С. 86–89.
8. Панасюк Н. Л. *Роль та місце управління якістю освіти в системі загального менеджменту*. ScienceRise: Pedagogical Education. 2015. Т. 4. № 5. С. 18–21.
9. Біляковська О. О. *Якість освіти: до генези поняття*. Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки. 2017. Т. 76. № 1. С. 24–28.